

DAVID GEYSEN

SYLVIA&TED

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #663

© 2021, David Geysen

Eerste druk 2022

isbn 978-94-6076-663-3

nur 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any way without written permission from the author and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit

Mara Aronson

Connie Nijman

Ditte Pelgrom

Redacteur

Dionne Hendriks

Typografie en basis lay-out

Connie Nijman

Printwerk

Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl

Postadres De Nieuwe Toneelbibliotheek

Willem Beukelsstraat 42 1097 ct Amsterdam

Dit boekje is online te bestellen op:

www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

Voor
Beaudil en Pilar

zij ik klop aan bij de buurman
ik heb postzegels nodig
moet wat brieven posten vannacht
kan dat niet morgen
vraagt de buurman
er komt een zuster in de ochtend
en ik zal er toch niet zijn
hier zijn een paar postzegels
goedenacht
ik leun tegen de muur
in de hal
staar in het licht van de lamp
sluit mijn ogen
de buurman doet de deur open
of hij iemand moet bellen
nee
nee
ik stond te dromen
zeg ik
hij sluit de deur
in het appartement van Yeats
die woonde hier ooit
smeer ik twee witte boterhammen
met boter

schenk twee glazen in met melk
breng dit op een houten dienblad
naar de kamer van de kinderen
zet het neer op het nachtkastje
loop terug naar de deur
bedenk me
draai me om
loop naar het bed van kleine Frieda
trek haar deken wat hoger op
ik kus Nicholas
en fluister
ik hou van je schat van mijn hart
schuif het raam wijd open
kijk naar de donkere straat
loop de kamer uit
door de gang naar de keuken
sluit de deur
plak kieren dicht met tape
leg handdoeken op de grond
tegen de kieren met plakband
voor de zekerheid
de bijenkast is gesloten
binnen is het gevaarlijk
er zijn geen ramen

er is alleen een klein rooster
geen uitgang

hij taal is lastig
taal
nu al
in de eerste zin
die ik zeg
zorgvuldig kiezen
geen woord te veel
geen woord te weinig
het onzegbare zeggen
het onuitgesprokene
jouw verdwijning
is een ritueel geworden
een reeks feiten
allerlaatste handelingen
die zijn gedaan
kunnen niet opnieuw gedaan worden
maar worden altijd herhaald
in mijn kop
elke nacht
hetzelfde ritueel
en elke nacht kan ik je niet stoppen

de telefoon rinkelt
tot ik de hoorn opneem
een stem die zegt
uw vrouw is dood
elke dag
sindsdien
praat ik tegen je
A is zwanger
als een kind geboren wordt
gaat er ook iemand dood
dat is de natuurlijke gang van zaken
maar dit voelt heel onnatuurlijk
als ik aan het kind denk in de buik van A
twijfel ik over het bestaansrecht
als jij ruimte maakt voor het kind van A en mij
van ons
terwijl wij samen
wij
waren
tot ik vreemdging
plots waren wij vreemden voor elkaar
vreemdgaan maakt vreemden voor elkaar
maar ook het huis
voelde vreemd

Nicholas en kleine Frieda
hun geur was plots
alleen jouw geur
als ik langskwam
in hun nek snoof
maar wat was
wat als
maar
is een lastig woord geworden
in mijn kop
en aanwezig in de nacht
in mijn denken
in mijn slaap
halfslaap
waken
maar
wat als
wilde je echt
heb je Nicholas bewust voor het laatst eten gegeven
kleine Frieda
aangekeken
laatste kus
hoe dan
hoe doe je dat

doe je dat snikkend
doe je dat schouderchokkend
doe je dat huilend als een wolf
hoe dan
elke avond als ik de kinderen
onze kinderen
kus
die vraag
maar wat als
maar
lastig
taal
het moet kloppen
geen woord te veel
geen woord te weinig
precies genoeg
zo schreef jij je laatste gedichten
maar
hoe dan

zij ik zit te kijken
uit het raam
er gebeurt niets
mijn wereld is vlak

dun karton
wie ben ik
wat moet ik doen
beneden
ligt Nicholas in bed
ik weet niet of hij slaapt
af en toe hoor ik hem
geloof ik
kleine Frieda heeft me geholpen
vanmorgen
met bramen plukken
haar handen paars
vlekken op haar schone schort
ik heb haar een tik verkocht
ze heeft gehuild
ik zie dat niet zo goed
dat ze op ons lijkt
maar als ik boos ben
zie ik toch meer jou
in haar reactie
boos tegen boos
boos op boos
ja
niet ontdaan

door mijn boosheid
maar ook boos
als reactie
op mijn boosheid
net als jij
mij uitdagend
het bloed onder mijn nagels
ik heb haar een tik verkocht
ze heeft gehuild
ik kijk uit het raam
vlekken op haar schone witte schort
paarse vlekken
het is een kind
ze kan het niet helpen
maar ik kan het niet hebben
dat paars op dat wit
de telefoon rinkelt
weer
of nog steeds
al de hele dag
die telefoon
misschien omdat ik haar had gewaarschuwd
meteen keek ze demonisch naar mij
Satans jong

galmt door het hele huis
die telefoon
heksenkind
straks wordt Nicholas wakker
met dat kapje op haar hoofd
en die handen paars uitgesmeerd
iemand wil iets dringends
ze lijkt dan echt op jou
met die lok
priemende ogen
zonder mededogen
ik zit te kijken
uit het raam
de wereld is zo groot zo groot zo groot
weer een verloren moment
een verspilde dag
Nicholas is wakker nu
krijst met lange halen
die telefoon gaat onverbiddelijk door
mijn moeder vast
vast mijn moeder
altijd mijn moeder
moet werken
me aan mijn verlamming ontworstelen

werk verlost
werk redt
ik walg van mijn werk
het verrast niet
shockeert niet
het is niet bijzonder charmant
ik geloof dat ik de mensentaal verleer
de geboren schrijver die niet kan schrijven
ik zit te kijken naar de begraafplaats
achter de tuin
misschien moet ik de haard aanmaken
een kat loopt daar
hij springt op een zerk
hij heeft me gezien
kijkt
daar loopt kleine Frieda door de bladeren
die telefoon is toch niet te geloven
waarom blijft iemand zo lang bellen
dat kind huilt toch
ze ziet de kat op de steen
die mij ziet
ze kijkt omhoog
naar mij
ik zwaai

ze staart naar mij
ik sla die telefoon stuk straks
ik zwaai harder
ze kijkt weg
zonder terug te zwaaien
och dat gekrijs
honger
honger
ik moet een ramp zijn om mee te leven
ik kan niet stilzitten
ben op van de zenuwen
doodmoe
o kijk es
daar staat een man
achter in de tuin
hij opent zijn armen
kleine Frieda loopt op hem af
en springt
ze houden elkaar stevig vast
ze wijst naar boven
naar mijn raam
ik zwaai nu krachtig

hij met de kinderen gaat het goed

Nicholas is een echte jongen nu
en Frieda heeft een nieuwe jurk en een tasje
dat ze elke dag mee naar school neemt
ze doen het goed op school
A en ik hebben net een baby
kleine Shura
je zou haar graag hebben gemogen
het is een stralend kind
met speciale ogen
donkerder dan die van Nicholas en Frieda
jij bent nog steeds springlevend
in de kinderen
zie ik jou
de laatste keer rookte je lichte Amerikaanse sigaretten
de zoete geur hing in het koude appartement van Yeats
het was aanstekelijk je te zien roken
in jouw hand was een sigaret een kunstvoorwerp
rookte je graag of zag je jezelf graag roken
door je vroege dood zul je nooit oud worden
je zelfmoord was van een schandelijke schoonheid
jij was niet bang voor de dood
jij bent de dood voor geweest
zonder er echt naar te verlangen
hoe kun je verlangen naar iets wat je niet kent

je hebt geen nee gezegd tegen het leven
maar ja tegen het onbekende
door te gokken
dat als er aan de overzijde iets was
het altijd beter zou zijn dan hier

zij ik begin mezelf te verwaarlozen
ik heb twee uur vol afschuw in de spiegel gestaard
een gezicht dat voor zijn tijd oud is
verspilling van een vrouw
wat ben ik toch een chaos
ik ben bang voor een leven zonder geleefd te hebben
oud worden en doodgaan zonder iemand te zijn
stommeling
stommeling
verdomde stommeling
overwin je instinctieve neiging om een slonzig
op haar lippen bijtend
klein meisje te zijn
die bijen hier
zuigen zich vol
dronken van honing
bereiden zich voor op een noodsituatie
de rook kalmeert ze

papa
hield ook bijen
meisjes houden het meest van hun papa
ik was negen jaar oud
toen het ongeluk op mijn hoofd viel
de imker is dood
nooit zijn gezicht gezien
prijs me papa
ik hunker daarnaar
ik stamp mezelf volkomen de grond in
wat als mijn werk niet goed genoeg is
ik krijg afwijzing na afwijzing
de wereld maakt me duidelijk
dat het geen zin heeft om schrijver te zijn
nu niet
nooit niet
weer kies ik de weg van de minste weerstand
en kruip met een boek in een stoel
het huis
Court Green
daar zou ik een boek over moeten schrijven
het spookt hier
wie dit huis betreedt komt er nooit meer helemaal uit
wie hier binnentreedt betreedt een labrynt

een uitgestrekte tuin
met een begraafplaats achter
en ertussen
de houten boog met rozen
precies zeven kastanjabomen
geluksgetal
jongens uit de buurt komen soms rapen in de herfst
dan komt kleine Frieda klikken
er lopen vreemden achter in de tuin
ze mogen van mij een half uur rapen
Frieda slentert op een afstand
als een kleine zigeuner
houdt ze nauwlettend in de gaten
ze vindt het interessant
die vreemde jongens
we zijn het meest met z'n drie op Court Green
Nicholas
die de wereld ontdekt
altijd vastgepakt wil worden
laat me niet schrijven
Frieda die steeds vraagt waar papa is
achter eekhoorns aanholt
wilde kastanjes naar Engelse kippen gooit
een natuurkind

verwilderd zoals jij
met die lok
die blik
ik die alles aanpak
aardappels steek
appels pluk
vuur maak
stoelen schilder
met bloemen en hartjes
maar schrijven lukt me niet
ik verzink in wanhoop
bijna hysterie
alsof ik stik
ik ben het daglicht niet waard
alsof er een grote
gespiede uil op mijn borst zit
die zijn klauwen om mijn hart heeft geslagen
en het samenknijpt
hij de laatste ontmoeting
in het koude appartement van Yeats
dat je huurde voor een habbekrats
het was rommelig
niks voor jou
en het vroom binnen

bij jou
dat was maar voor even
de verwarming werd gemaakt
zei je
voor nu voldoen de vlammen in de oven
ik wilde de kinderen meenemen
een paar dagen
dat had je liever niet
niet met vreemden
kunstenaars
loeders
de naam van A mocht ik niet uitspreken
ze zouden hun moeder missen
nog te klein
ik was te liederlijk bezig
je snapte het wel
een vrij man
maar niet met de kinderen
die laatste ontmoeting
rookte je lichte Amerikaanse sigaretten
een uur eerder
toen ik in Londen arriveerde
bij mij thuis op de mat
een enveloppe

een waanzin brief
gehakkel en gekwakkel
zwart gekras
als een haas naar jou toe
je opent de deur
ziet de brief
als een havik die een veldmuis pakt
gris je hem uit mijn hand
loopt het appartement in
en met de air van een filmster
strijk je een lucifer aan
steekt hem in brand
die laatste keer
er was nog tijd om te praten
sta jij in mijn geheugen bevroren als een zwart-witfoto
grijs haar in klitten
overjas
handschoenen zonder vingertoppen
met een brandende enveloppe in de hand
mijn Amerikaanse dichteres
toen ik je voor het laatst zag dacht ik aan hoe ik je voor het eerst zag
lange benen die naar me toe treden
rode lach van oor tot oor
lichtblauw jurkje

blond kapsel
op dat feest
alsof ik je alleen die ene keer zag
daarna nooit meer

zij soms blijven eenvoudige dagelijkse taken
als koppige paarden stilstaan
dan moeten ook de kinderen minderen
dan kan dat tot irritatie leiden
ik ben verlamd
ik ben verwend
ik ben lui
en weer heb ik geen steek uitgevoerd
stil achter mijn schrijfmachine gezeten
het gezoem van bijen
in mijn hoofd
rook de een na de andere
uit
vijftigduizend tegelijk
prikken
hun gif aan de binnenkant van mijn schedel
ik moet plat
kleine Frieda zingt een lied
dat tergend door mijn gemoed snijdt

ze rent door Court Green
gooit alle deuren open
ik gooi alle deuren achter haar dicht
ze kent mijn situatie
ik heb een roeping nodig
ik moet het gevoel hebben dat ik productief ben
een leven van nietsdoen is de dood
ik moet ontwarren uit die verkrampde kleine kindergevoelens
ik huil om alles
ik ben nutteloos
weet niets
mijn ziel is nietig
warrig en smakeloos
doodmoe als ik ben
bewerkstellig ik door mijn luiheid
jaloezie en zwakheid
mijn eigen ondergang
ik walg van mijn werk
ieder ander lijkt waardevolle arbeid te verrichten
maatschappelijk werk
kankeronderzoek
lesgeven
promoveren
moederen

wat kan ik doen
nog dertig gedichten erbij
luider
vrijer
stoerder van toon
voorgedragen moeten ze heerlijk zijn als een sappig kippetje
vertel het in godsnaam in de derde persoon
de vloek van de ijdelheid
dat ik niet in staat ben me in een personage of een situatie te verliezen
altijd ikzelf
ikzelf
waarvoor
ik wil de lof
het geld
de liefde van de wereld
wil zowel baby's als een carrière
en ik ben woedend op iedereen die me voorbijstreeft
ik heb gewerkt
gebloed
mijn hoofd tegen de muur geramd om door te breken
waarom lukt het me niet
waarom lukt het jou wel
met je eerste bundel
succes

havik in de regen
waarom ben je niet thuis
dichterlijke kraai
bij je gezin
wanneer ik in mijn eentje ben
word ik onmenselijker
wij zijn toch samen
wij
ik herinner me een rokerige ruimte
jij stijgt boven alles uit
met je lok
over je voorhoofd
kin
gok
stevig en sterk
een reus
pak je me vast
pak je me bij mijn kladden
ik bijt tot bloedens toe
in je wang
ik schiet in de lach om deze herinnering
het allerergste wat kon gebeuren
die avond
jij met je donkere

sexy ogen
de enige man die mij aankon
in die rokerige ruimte
Lucifer in zijn hel
binnen drie maanden zijn we getrouwd
je bent een rover
mijn zwarte panter
je pakt me op
en zet me neer
verdedigt me
ook als ik om me heen sla
alles kapot sla
jij kalmeert me
als enige
kan dat
omdat je luistert naar mijn raaskallen
en niet meteen stroom door mijn brein jaagt
waar zijn Nicholas en kleine Frieda
het is vrijdag toch
zorg voor een peignoir en slippers
een nachtjapon
werk aan je vrouwelijkheid
rook een sigaret

hij de tijd is leeg
de dagen zijn leeg
het huis is leeg
waar zijn mijn kinderen
ik wil ze alles geven
alles wat hun hartje begeert
maar niks kan die leegte vullen
mijn verdriet verhullen
ik doe mijn best
om niet emotioneel te zijn bij de kinderen
al stook ik het huis nog zo warm
elke nacht bevries ik van schuld
ik heb je niet kunnen stoppen
had toch wat gezegd
ik was bij je
er was nog tijd om te praten
in het koude Yeats appartement
waarom wilde je de kinderen bij je houden
als je van plan bent om te doen wat jij hebt gedaan
dat snap ik niet
had wat mededogen getoond
maar je was zo standvastig
je was boos
en ik was boos op jouw boos

maar boos is niet voor eeuwig
ik was zo weer bij jullie komen wonen
op Court Green
thuis
dat we hadden behangen met ons leven
waar we hebben gedanst in de tuin
wij samen
wij
wij dat nooit meer weggaat
altijd wij
ik loop van het station
naar de grote weg
ik loop met mijn tas in de hand
naar jullie toe
ben in Londen geweest
het is al laat
een auto rijdt voorbij
stopt iets verderop
wacht
ik loop langs
of ik mee wil rijden
vraagt de man
een vrouw kijkt me wazig aan
bedankt

ik loop graag
na de drie elzen ga ik links in de richting van de begraafplaats
langs het jagerspad kom ik bij de haag met levensbomen
daar zit een gat
ik sta nu op het kerkhof
het miezert
er hangt een Engelse mist tussen de graven
daar loopt een kat
ze springt op een zerk
staat plots stil
de staart strak
kop omhoog
in de verte zie ik Frieda
ze staat daar in een lange bruine jas
met een kapje op haar hoofd en een schortje voor
haar handen zien paars
mijn hart smelt tussen mijn ribben
mijn kleine zigeuner
maak het geluid van een uil
haar lievelingsdier
ik ben een week weggeweest
ze rent op me af en springt in mijn armen
we knuffelen
ze fluistert iets in mijn oor

je gaf haar een mep
ze wijst naar jouw werkkamer
maar jouw raam is donker
ik ga het huis in
roep je naam
loop door de vestibule
naar de woonkamer
kijk in de keuken
de telefoon rinkelt
neem de hoorn van de haak
het is mijn uitgever
havik in de regen
wordt gepubliceerd
gefeliciteerd
ik leg de hoorn op
het huis is leeg

zij verbittering is de grote zonde
laat vreugde zien en geniet
morgen zal alles goed zijn
ik raap mezelf op
loop de trap af
onder elke arm
een stapel papier

twee levens
in dichtvorm
van jou en van mij
via de woonkamer
naar de vestibule
ik neem mijn jagersjas
trek mijn klompschoenen aan
ga naar buiten
de tuin in
verzamel bladeren
maak daar vuur mee
ik verbrand de gedichten
die je schreef voor haar
voor A
uit het vuur dwarrelt voor mijn voeten
haar naam
ik vervloek haar en het kind dat jullie zullen krijgen
ik neem mijn stapel gedichten
loop via de begraafplaats
kruip door de haag met levensbomen
loop het jagerspad af
bij de drie elzen
ga ik rechts naar de hoofdweg
richting het station

een auto stopt
of ik mee wil rijden
hij moet toch die kant op
ik stap in
ellende hunkert naar gezelschap
aan de overkant loopt een man met snelle pas met een tas in de hand
het miezert
Engelse mist hangt over het landschap
op het perron stap ik in de trein naar Londen
ik kijk naar de passagiers
ik ben jaloers op iedereen die beter nadenkt
beter schrijft
beter tekent
beter skiet
er beter uitziet
beter leeft en beter liefheeft dan ik

hij de kachel heeft hier lang niet gebrand
ik heb vaak gedacht het huis te verkopen
maar de kinderen
hier hebben ze met hun moeder gewoond
al zullen ze zich dat niet herinneren
Frieda misschien
daarom houd ik het

Court Green

misschien kom ik hier wonen met A

en de kleine Shura

de tuin ziet er afschuwelijk uit

een schaduwrijke wildgroei

buiten ruikt het altijd naar vuur

ik fluister als ik hier ben

zij mijn hoofd knikt opzij

ik ben in slaap gevallen

in de wagon

kijk naar buiten

het landschap is anders

de mist is opgetrokken

kwijl langs mijn mond

een man en een vrouw

kijken weg

lag ik met mijn mond open

gedichten op schoot

ik voel me ineens merkwaardig gelukkig

alsof een bel cognac

of een snuifje cocaïne doel heeft getroffen

ik wil me naar de bergen laten rijden

door een onbekende

naar een hut op een heuvel
als een holenvrouw worden verkracht
vechten
schreeuwen
bijten in een woest
extatisch orgasme
genade

hij ik heb in mijn tas
wat brieven
die ik niet wil dat de kinderen ooit zien
en gedichten
die ik bij thuiskomst ga vernietigen
en jouw dagboek
jouw laatste dagboek
het is lastig te lezen
je schrijft dat uitgever M is langs geweest
op Court Green
een opdracht
veel geld
voor een dichtbundel
hij wil destructieve taal
als zelfmutilatie
M vindt dat jij de enige bent die dat kan schrijven

de meest toonaangevende dichteres van je generatie
je hebt een maand
twee uur in de donkere woonkamer
jouw kriebeltaal ontcijferd
jij die juist zo secuur bent
wat schrijf je
het is warrig
van een ander kaliber
kinderschrift
gekrabbel
harder
veroordelender
giftiger
scherp
krachtig
pijnlijk
zichzelf niet sparend
ons niet sparend
de kinderen
van een afzichtelijkheid
onleesbaar voor nabestaanden
je maakt de herinnering aan alles kapot
dit mag niet bestaan
dit mag het daglicht niet zien

dit is het hoofd van een losgeslagen maniak
de beelden zijn van een andere wereld
van een duisternis
van een krankzinnigheid
van witte gezichten met rotte tanden
van zwarte randen onder vingernagels
van een geweld dat alleen in nachtmerries mag bestaan
de dood van onze Frieda
een heel ritueel
uitgeschreven
begraven onder de boog met rozen
de poort naar een andere wereld
en Nicholas die valt
uit jouw raam
smijt
uit jouw raam
krijsend
en dan niks meer
als het kind beneden op de tegels ligt
en de gek die lacht
in het open raam
als de witte godin van de dood
ik moet dit vernietigen
de auto

onze Morris Traveller
staat op de oprit
ik stap met het geschreven materiaal
de horror onder mijn arm
in de auto
rijd richting het station
zie een vrouw schichtig langs de weg dwalen
ze omklemt een stapel papier
alsof ze een baby beschermt

zij de trein houdt stil
ik schrik wakker
de man en de vrouw tegenover me zijn weg
de wagon vult zich met blauw geklede zeelui
luid volk
grappen makend
mannenstemmen achter me
dik en hees
ik voel mijn geest en verbeelding bewegen
ontspruiten
loeren
staren
ik wil hun baby's
hun bed

wat heb ik nu een nieuw zelfvertrouwen
o de geslachtsdrift
mijn tijgerinnenparfum
vult de coupé
een donkere matroos spreekt me aan
hij denkt dat ik een hoer ben
de wielen komen langzaam weer in beweging
god is dood
god is dood
god is dood
heerlijkheid
erotisch wiegen van de wagon
ik wilde altijd al naar de overkant
keihard voor gewerkt
een beurs gekregen
het beloofde land bereikt
het land van mijn schrijvershelden
herboren worden in het Verenigd Koninkrijk
nadat New York me vergiftigde
met kaviaar en kreeft
me verstikte met frivoliteit
en ik op de bovenste etage van het hotel
mijn koffers opende
en jurk voor jurk aan de stad gaf

haar vaarwel zei
met de grootste merken
negen jaar toen papa stierf
toen het ongeluk op mijn hoofd viel
de imker
de wetenschapper
de vroegschoolverlater
de vroeglevensverlater
waarom is onze kindertijd een soort
moeder de gans wereld
aardbeien met slagroom
suikerziekte
sprookjeswereld
om later te ontdekken
dat alles één keiharde depressie is
perfectiedrang
doodsdrift
zelfmoordneigingen
zelfmoordpogingen
veertig pillen veertig
wegkruipen in een hol
kelder van vergetelheid
toch gevonden
dom dom dom

teruggehaald uit het voorportaal
verzorgd
verpleegd
geïstitutionaliseerd
volgespoten met insuline
alleen lobotomie was nog een optie
opgesloten tussen de stervenskunstenaars
de vrouw die voelt is gek
de vrouw die lust is hysterisch
de vrouw die wil is gevaarlijk
het eeuwige verlangen naar orgasmes
als ik wakker word
zijn de matrozen opgelost
twee vrouwen tegenover me
ik ben van ontzag vervuld
vrouwen met ronde borsten
en een handige open vagina
lieflijk als kinderlipjes
ik heb geluk
ze zijn mooi
ik zou door de straten kunnen dansen
met hen kan ik eindelijk eens helemaal vrouw zijn
koffie-met-melk
huilen

giechelen
bacon en kool met aardappels
gerechten uitwisselen
poetsen
dames
poetsen
ik zou mijn haar zo graag eens leuk laten knippen
keuken schoonmaken
schelvis
biefstuk
worstjes bakken
troosten in bed
na een moeilijke dag van negen tot vijf
in zijn alledaagse kantoorbaan
wat een vrouwen
zoals ik nooit had kunnen dromen
onder de indruk
ik kijk graag naar de borsten van vrouwen
ik walg van mijn eigen zinnelijkheid
het is de kunstenaar in mij
die analytisch kijkt
die verlangt ten onder te gaan aan het vulgaire
dat wat niet mag en kan
de naakte vrouw

of ik liever in de stad of op het land wil wonen
allebei wil ik
dan ben je een neuroticus
kunstenaar en moeder wil ik zijn
als het neurotisch is om twee onverenigbare dingen te willen
nu meteen
tout suite
ben ik zo neurotisch als de pest
ik schrik wakker
de trein is gestopt
een wagon vol
boeren
die brood met ham uit leren tassen halen
een merkwaardige honger en dorst maakt zich van me meester
hersenen bij het avondeten
zacht
week
obsceen vlees
eten voor verstandelijk gehandicapten
overbelichte kliniek
grote kamers met wit waiende vitrages
groene grasvelden
loopt u maar mee
waar naartoe

naar de arts
die u beter zal maken
lopen op marmer
met blote voeten
door openslaande deuren
als de koningin van het gekkenhuis
de trap af
naar de kelder
een gang
wit en smal
koud aan de voeten
de geur van methanol
geschreeuw
in een kamer
een plank met ijzeren frame
leren banden om enkels en polsen
hout tussen de tanden
sponsen op de slapen
de elektriciteit schiet door mijn schedel
knallende blauwe vlammen
mijn lijf vliegt in de lucht
en knalt met een klap terug op het hout
de geur van verschroeïing in mijn mond
word wakker word wakker word wakker

de trein loopt het station binnen

hij de A30 is spekglad door de aangekoekte sneeuw en ijzel

mijn ruitenwissers schuiven

de sneeuwvlokken opzij

overal witte stofdeeltjes in het zwart

negatief van mijn gedachten

achter het schip dwarrelt zwarte roet in het onmetelijk wit

tijdens de oversteek van de grote oceaan

naar Amerika

lucht

water

verblindend wit

alsof met het varen

ook mijn identiteit vervaagde

in die leegte

jij staat op het dek in het grote niets te kijken

jij staart in de richting van jouw moederland

waar droom je van

wat hoop je

ik pak je vanachter vast

en omhels je lang

ik zing Waltzing Mathilda in je oor

als ik dood ben kom ik bij je spoken

zeg je
net als de zwerver in Waltzing Mathilda
dan zal ik met je dansen
antwoord ik
we zijn op weg naar jouw verleden
naar jouw ziekte
talloze zelfmoordpogingen
en Mickey Mouse
ik ken je in mijn land
als slim en ontwapenend
duivels fantasierijk
verward en stuntelig
maar wat zal je daar zijn
in je eigen land
tussen je soortgenoten
een vis in het water
of een vis op het droge
op wie vaar ik af
sta je te wachten op de kade van New York
zul je mij herkennen
ben ik ook daar jouw man
Amerika wat ben je mooi
ik snap dat mijn vrouw uit jou geboren is
twee koplampen schijnen in mijn gezicht

ik trek aan mijn stuur
de Morris slipt op het gladde wegdek
de auto maakt een draai
schuift met de achterkant van de weg
in de sneeuw kom ik tot stilstand
mijn hart bonkt tussen mijn ribben
ik tuur door de voorruit
en langzaam rijdt ik terug de weg op
twee uur later ben ik thuis
in Londen
een enveloppe op de mat
ik open deze
dezelfde grote krassen
zwarte hanenpoten
als in je dagboek
de opdracht van M
een hele bundel in een maand
je maakt je zorgen
dat je over de rand heen zult vallen
je gemoed is zwart
in je stokende nachtmerries
krijg je bezoek van een echtpaar met vertrokken koppen
en verbrand haar
met uitpuilende ogen

Joodse communisten
die op de elektrische stoel zitten
je maakt je druk over de Rosenbergs
ik ren de straat op
door de sneeuw
ren harder dan ooit
spring van trappen
de ondergrondse in
weet precies welke metro me naar jou brengt
ik ren door de ondergrondse gangen
duw mensen opzij
ik moet op tijd zijn
je stoppen
wacht
op mij
stel de dood uit

zij ik loop van het station naar het huis van de uitgever
ik houd de stapel papier stevig onder mijn arm
opdat ze niet wegvliegt
mijn Ariel
M is bij me geweest op Court Green
op een avond staat hij voor de deur
de kinderen slapen al

met zijn kale hoofd
donkere jas
een begrafenisondernemer
ik laat hem binnen
doet zijn jas uit
gaat zitten
trekt een pakje sigaretten
we roken
drink whisky
hij wil een bundel met gedichten die raken
nee
die pijn doen
die alle andere pijn in ons zijn draagbaar maken
geschreven door een ervaringsdeskundige
die weet hoe diep de afgrond is
die weet wat ondraaglijk is
sinds zijn bezoek schrijf ik dag en nacht
verwaarloos Nicholas en kleine Frieda
tot ik tollend gek word van mijn eigen gestoorde gedachten
mijn haar is in één nacht grijs geworden
paarse wallen
blauwe aders
doorzichtige huid
schilferig voor een dertigjarige vrouw

ik ben nu bij M
in Londen
zijn huis ruikt naar zwavel
ik lees hem voor
in ratelend tempo
de destructieve toon
bezielt me
pakt me
tilt me op
ik
in een donker bos
bijen zo groot als bommen
zwart-geel gestreept
M zit op zijn stoffen troon als een Romeinse keizer met
achtervolgingswaan
de criticaster
op sokken
hij blaast rook door zijn neus
hij briest
dat het niet raakt
niet emotioneert
niet diep genoeg snijdt
mijn hele zelf stort ik in de taal
kotsend de woorden

van een poëtische woede
spuwend
woorden als wapens
messen en bijlen vliegen uit mijn strot
snijden en hakken
in het kleine kale mannetje
mijn geest huist in Ariel
mijn geest kruipt in de gedichten
waarom staat er dat je Japans bent
in Lady Lazarus
vraagt hij
ik schrap
dat ik Japans ben
ik kijk op
plots ziet de man lijkbleek
achter hem is een schaduw zichtbaar
ik hoor iets
een fluisterstem
roem zal komen
voor haar
het is onafwendbaar
en als het komt
zal zij ervoor betaald hebben
met haar geluk

haar echtgenoot
en haar leven
op dat moment was de bundel beziend

hij ik kom totaal uitgeput aan je deur
ik bonk
je opent verschrikt
daar sta je
uitgemergeld en bleek
witgrijs
moe en ziek
je glimlacht
je pakt de enveloppe uit mijn handen
loopt het appartement in
strijkt een lucifer aan
het papier verschroeit
je lacht en steekt een sigaret op
sinds wanneer rook jij
het huis is een rommel
niks voor jou
en het is koud
het vriest hier
ik geef Nicholas melk

Frieda knuffel ik
of ik de kinderen een paar dagen moet meenemen
nee
hoeft niet
je hebt alles onder controle
je kijkt naar mij
ik kijk naar jou
ik kijk naar m'n zoon
ik neem afscheid van Frieda
ze huilt
altijd
huilt ze
als papa weggaat
zij jij was daar niet
er was niemand aan die deur
geen gebonk
geen tranen
je bent een fantast
jij was weg
met A
blijf bij haar
de ontrouwe
komt niet meer terug
bij mij

nooit meer
ik weet toch dat A zwanger is
dat je door het huis spookt
over het kerkhof dwaalt
Court Green
dat je alleen in de auto zit
op de A30
dat je je bijna te pletter rijdt
dat je me overal zoekt
een triest verhaal opmaakt van mijn dood
je ziekelijke vrouw
mij voor jezelf wilt houden
maar dat de hele wereld mij opeist
en jou aanklaagt
heb ik door een eind aan mijn leven te maken
ook een eind aan jouw leven gemaakt
wat doe je op mijn verjaardag
op mijn sterfdag
zet je bloemen op mijn graf
bewaars je mijn kleren
zit mijn geur daar nog in
geloof je bloedeigen zus onderhand in mijn psychische ziekte
of vindt ze mij nog steeds een aansteller
de Amerikaanse diva dichteres

wat heb je met mijn tekeningen gedaan
hangen die ingelijst in je huis
waar zijn mijn laatste gedichten
verrader
waar is mijn laatste dagboek
heeft je zus dat gelezen
heb jij het gelezen
ben je geschrokken van je eigen monsterlijkheid
heb je het voorgelezen aan Nicholas en kleine Frieda
of aan A
zwangere A
of is Shura al geboren
een zusje voor kleine Frieda en Nicholas
of is ze alweer dood
zijn ze al dood
moeder en kind
en waar was jij toen dat gebeurde
toen ze mijn dood kopieerde
aan het rouwen
aan het feesten
ik kwam terug
om ze te halen
ik was haar handleiding
oven in

oven uit
gas aan
gas uit
alleen nam zij wel je kind mee
ik zal altijd naar je terugkomen
je zult me steeds herkennen
in al je boeken
in al je gesprekken
in al je toneelstukken
in al je huizen
in al je landschappen
in al je vrouwen
in al je zelfmoorden
in al je doden
wij
blijft altijd bestaan
altijd wij
leugenaar
fabelachtige leugenaar
fabeldier dat je daar bent
kraai uit je eigen fantasie

waar was jij vanmiddag
hij wat

zij was je bij een andere vrouw
hij wat bedoel je
zij je haar ruikt raar en je gedraagt je vreemd
hij ik heb les gegeven aan een groep jongens
zij in een hotelkamer
hij ik ben in geen hotel geweest
zij ik ruik het toch
hij als je het wilt weten
ik heb Het Barre Land voorgelezen aan mijn studenten
zij je liegt
hij waar is dat kleine meisje dat altijd in de appelboom zat te lezen
zij dat ontdekte dat sprookjes verzinsels zijn
hij en die grappige jonge vrouw die voor het eerst een lijk zag en de
slappe lach kreeg
zij die zette haar blauwe hakjes op het strand en wilde zich verdrinken
in de oceaan
hij en de briljante studente die publiceerde in the New Yorker en de
Mademoiselle
zij die slikte veertig pillen en wilde verdwijnen in een gat
hij waarom wilde je zo graag weg
zij ik had zo te doen met de Rosenbergs
hij wat had jij met ze te doen
het waren Joodse spionnen
communisten

geen van drie ben jij
zij ik weet hoe het voelt om geëlektrocuteerd te worden
de Rosenbergs zijn onterecht geroosterd
en papa was een nazi
hij je vader was een wetenschapper
zij dokter Mengele ook
ik heb zijn gezicht nooit gezien
niet thuis
niet op foto's
niet bij zijn studenten
geen enkele nagedachtenis
een vage man
een nazi in vermomming
een kampbeul
papa is de Holocaust en ik ben alle slachtoffers
hij dat deed je zelf
zij vergast als een Jood
bedoel je dat
jij weet niet hoe het voelt om verraden te worden als je negen bent
hij heb je me nooit gevraagd
zij ik ken je ouders toch
hij ben je jaloers op mijn jeugd
zij de welopgevoede zoon trouwt met een gek
een wuft wijf dat 's nachts naakt door de sneeuw loopt

hij ik heb je gedrag altijd verdedigd
en mijn ouders hebben hun best gedaan met jou
zij ik gedraag me voorbeeldig
ik ben de ideale huisvrouw
jij bent de geniale echtgenoot
en terwijl jij schrijft
en ik mijn tijd verdoe met lesgeven
zet je me voor schut
de glorieuze dichter neukt al mijn studentes
ik had godverdomme een medaille moeten krijgen
ten dienste van de Engelse literatuur
dat ik je gedichten uittypte
en opstuurde
hij je had een medaille gekregen als je zelf wat meer verdomde
gedichten geschreven had
zij wanneer
met twee kleine kinderen
hij onze relatie was een gevecht vanaf het begin
twee wilde beesten
zij jij had het talent om je in te leven in het roofdier en in de prooi
hij ja
zij maar niet in je vrouw
hij niet in je ziekte
zij ik ben wat ik ben

je mocht mij niet alleen achterlaten
hij ik ben er altijd voor je geweest
zij bij A in bed
hij ook dan was ik bij jou
zij A was mooier dan ik
hij deze zelfhaat heb ik altijd lastig gevonden
maar liever dat dan die manische periodes
voorbodes van weken zwarte dood
zij wat dacht je van mij
ik moest er mijn hele leven mee leven
hij je hebt niet je hele leven geleefd
waarom wilde je weg
zij weet ik veel welke demonen mij smeekten om tot hen te komen
hij zij waren het ook die je de mooiste woorden brachten
je de meest geniale zinnen influisterden
zij nee
hij oh nee
wie dan
zij hij
hij ik
zij nee
hem
hij god
zij als jij hem zo wilt noemen mag dat ook

ik noem hem gewoon de dood
hij nu geef je hem wel heel veel credits
zij alles heb ik aan hem te danken
hij herinner jij je Yaddo nog
zij ik was ziek in Yaddo
hij je was zwanger
zij ook
ik werd gek in Yaddo
het was daar te stil
hij tot ik je zei
je oude gedichten opzij te leggen
iets nieuws te schrijven
en het wonder geschiedde
jij schreef daar in Yaddo plots waanzinnige gedichten
een poëtische vlinder wrong zich naar buiten
je was onvermoeibaar
mijn van energie stuiterende bruid
ik verlangde naar een versmelting met jou
we lazen toen onze gedichten hardop aan elkaar voor
leverden waar nodig commentaar
schaafden ze bij
lazen ze opnieuw voor
ik werd mij bewust van mijn poëtische zelf
omdat ik stapelverliefd op jou was

in wie de witte godin huisde
de vrouw in wie de schepping en de vernietiging zijn verenigd
zij ik was inderdaad zwanger in Yaddo
hij wat je schreef was prachtig
je baarde een andere stem
samen luisterden we naar de hartslag van de dichter
die jij zo onvermoeibaar had gezocht
zij mijn buik was al zichtbaar
hij ik hoorde voor het eerst de stem van deze razende gewonde vrouw
die zat weggestopt onder aangepastheid
oppervlakkigheid
vrolijkheid
extase
zij er was nieuw leven in mij
hij het was het schrapen van die stem
dat zich een weg baande
naar de gedichten
die je drie jaar later
op een koude maandagmorgen voor me achterliet
de dag waarop jij het woord gaf in ruil voor je lichaam
zij ik droom vaak over een boom
die boom is mijn leven
één tak is de man die ik zal trouwen
de bladeren zijn mijn kinderen

een andere tak is mijn toekomst als schrijver
en elk blad is een gedicht
nog een tak is een briljante academische carrière
maar omdat ik niet kan kiezen
en twijfel
worden de bladeren bruin en vallen ze af
tot er niets meer over is

Sylvia & Ted ging in première op 20 januari 2022 in het Korzo theater in Den Haag

Spel David Geysen en Beaudil Elzenga

www.degrade.nl

Deze voorstelling is opgedragen aan Jan Ritsema

Deze tekst is tot stand gekomen met steun van het Lira Fonds

David Geysen (Antwerpen, 1975) is acteur en regisseur. Hij studeerde aan de Toneelacademie in Maastricht. Van 1999 tot 2016 was hij vast verbonden aan de Toneelgroep De Appel. Een aantal regies van zijn hand bij deze toneelgroep zijn: *Orgia*, *Messen in hennen*, *Bacchanten* en de afscheidsvoorstelling *Hamlet* waarin hij de titelrol speelde en de regie deed. In 2015 richt hij *Dégradé* op samen met geluidsontwerper Carl Beukman. Een jaar later beginnen zij samen als artistieke directie de eerste multidisciplinaire broedplaats voor theater in Nederland: Bureau *Dégradé*. Een vrijplaats voor onderzoek naar nieuwe theatervormen. Op dit moment werkt Geysen als freelance regisseur, acteur, docent en schrijver in Nederland en België. *Sylvia & Ted* is de laatste productie van *Dégradé*. Vanaf 1 januari 2022 zal Geysen theatermaken onder de naam: House of Rat.

Toneelwerk

*Sylvia & Ted** – 2022

België – 2017

Get the fuck out of my pool – 2017

Tarzan – 2015

De Drijvende Stad – 2014

Peter Pan – 2014

Lost In Denmark – 2013

*Schiller Opus** – 2013

Pinokkio – 2013

Robin Hood – 2012

De klokkenluider van de Notre Dame – 2011

Alice in Wonderland – 2010

Lady M – samen met Annechien Koerselman, Radna Diels en

Annemarie de Bruijn – 2008

Don Quichote – 2005

DekleineJohannes – 2000

*teksten uitgegeven bij De Nieuwe Toneelbibliotheek